

PREVENTIVA

- kupujte ribe le iz rej s preverjenim zdravstvenim statusom;
- bazene, kjer gojite ribe, redno praznite, izsušujte in razkužujte;
- redno razkužujte orodje, opremo in prevozna sredstva;
- poginjene ribe sproti odstranjujte in jih predajte v odvoz veterinarsko-higienski službi.

POVZETEK

- VHS prizadene predvsem šarenko v intenzivni reji.
- Dovzetne so vse salmonidne in mnoge druge vrste rib.
- Virus je najbolj patogen za ribe teže cca. 200g (predkonzum).
- Izbruh bolezni je običajno pri temperaturi vode med 7° C in 14° C.
- Znaki bolezni: visok dnevni pogin, ribe potemnijo, imajo izbuljene oči, pojavijo se krvavitve okrog oči, po škrgah, na korenih plavuti, po mišičnini in notranjih organih, značilno je spiralno plavanje, vrtenje okrog osi.
- VHS se ne zdravi.
- VHS lahko povzroči tudi do 80 % pogina.
- Ribe je treba kupovati le iz rej s preverjenim zdravstvenim statusom.
- Bolezen je obvezno prijavljiva.

SEZNAM OKUŽENIH RIBOGOJNIC

Informacije o ribogojnicah, ki so okužene z VHS, so dostopne pri strokovnih delavcih NVI.

Kontaktne naslovi za informacije:

Veterinarska uprava RS (VURS)

Parmova 53
1000 Ljubljana
Telefon: 01 300 13 00
Internet: www.vurs.gov.si

Nacionalni veterinarski Inštitut (NVI)

Inštitut za zdravstveno varstvo in
gojitev divjih živali, rib in čebel
Gerbičeva 60
1000 Ljubljana
Telefon: 01 4779 100
Internet: www.vf.uni-lj.si

VIRUSNA HEMORAGIČNA SEPTIKEMIJA

Veterinarska uprava Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

UVOD

Virusna hemoragična septikemija (VHS) je bolezen, ki prizadene predvsem šarenko v intenzivni reji. V prizadeti jati lahko pogine tudi do 80 % rib.

Prvič je bila bolezen ugotovljena v ribogojnici šarenke na Danskem in od takrat povzroča veliko škode v ribogojnicah po Evropi.

Po več kot desetih letih se je VHS v Sloveniji ponovno pojavila jeseni leta 2007.

POVZROČITELJ

Povzročitelj je virus, ki spada v družino *Rhabdoviridae*. Poznani so štirje podtipi virusa.

Virus uniči temperatura nad 20° C. Občutljiv je na UV svetlobo in nekatera razkužila.

Za izbiro ustreznega razkužila se posvetujte s strokovnim delavcem Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI). Razkužila je treba uporabljati po navodilih proizvajalca in se pri ravnanju z njimi primerno zaščititi.

DOVZETNE VRSTE RIB IN PRENAŠALCI

Za VHS je dovzetna večina salmonidnih vrst rib, lipan, ščuka in mnoge druge vrste. Bolezen je bila ugotovljena tudi pri številnih morskih vrstah rib.

VHS najpogosteje prizadene ribe predkonzumne velikosti težke cca. 200 g, lahko pa zbolijo tudi ostale kategorije.

Virus VHS lahko prenašajo tudi vrste rib, ki so naseljene ob dovzetnih vrstah, vendar same ne zbolijo.

Za človeka bolezen ni nevarna - ni zoonoza!

POJAV IN POTEK BOLEZNI

Bolezen nastopi pri temperaturi vode med 7° C in 14° C in poteka v treh oblikah. Čas od okužbe do pojava kliničnih znakov je 1 do 2 tedna pri višjih temperaturah in 3 do 4 tedne pri nižjih temperaturah.

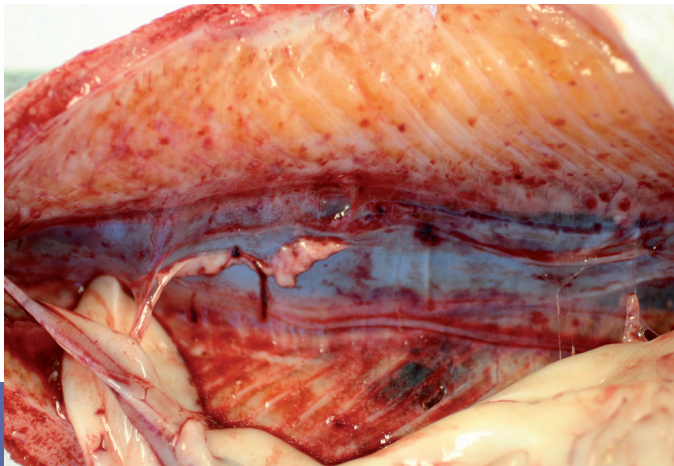
Akutna oblika – visok pogin in očitni znaki (potemnjena koža, izbuljene oči, krvavitve okrog oči in na korenih plavuti, blede škрге in drobne pikčaste krvavitve po škrgah, notranjih organih in mišičnini).

Subakutna oblika – manjši pogin, ribe so še vedno temne, oči so izbuljene, manj pa je krvavitev okrog oči in na korenih plavuti; lahko se pojavi značilno spiralno plavanje, ribe se vrtijo okrog svoje osi.

Živčna oblika – izrazito je spiralno plavanje in vrtenje rib okrog svoje osi, ponavadi so ribe brez drugih kliničnih znakov.

ZNAKI

- visok pogin,
- temna koža,
- izbuljene oči,
- krvavitve okrog oči in na korenih plavuti,
- blede sive škрге,
- pikčaste krvavitve po notranjih organih, škrgah in mišičnini,
- spiralno plavanje, vrtenje okrog svoje osi.

ŠIRJENJE OKUŽBE

Okužba se širi s kontaktom z ribe na ribo (okužene, obolele in poginule ribe), lahko tudi preko kontaminirane vode, mrež, druge opreme in ribiškega pribora.

Velike količine virusa se nahajajo v iztrebkih, urinu ter semenski in ovarialni tekočini.

ZDRAVLJENJE IN NADZOR

Zdravljenja ni.

Vsak povečan pogin, pojav kliničnih znakov ali karkoli, kar bi lahko kazalo na pojav VHS, je potrebno nemudoma prijaviti strokovnemu delavcu NVI, ki bo potrdil ali ovrgel sum in odvzel vzorce za laboratorijsko preiskavo ter o tem obvestil pristojni Območni urad VURS. Zaradi preprečevanja širjenja bolezni bo izdal pisno navodilo, s katerim bo omejil premike, predpisal razkuževanje, itd.

V primeru, da se z diagnostičnimi preiskavami v laboratoriju bolezen potrdi, bo uradni veterinar Območnega urada VURS opravil pregled ribogojnice in nosilcu dejavnosti izdal odločbo, s katero bo odredil določene ukrepe za preprečitev širjenja bolezni (omejitev premikov rib iz in v ribogojnico, prepoved gibanja nepooblaščenim osebam na območju ribogojnice, javljanje poginov, razkuževanje opreme, pribora, itd.).